

Роман НЕДЗЕЛЬСЬКИЙ: «Коли держава повернеться обличчям до української культури?»

Він не просто музикант, він – класний музикант. Так розпочне словесний портрет Романа Недзельського кожен, хто чув його гру.

Півроку тому він очолив Національний палац мистецтв «Україна».

Призначення логічне – з огляду на те, що Роман Стефанович знає зсередини світ мистецтва й шоу-бізнесову лабораторію зокрема. Виконавською майстерністю він підробляв, ще навчаючись у дев'ятому класі легендарної Львівської музичної школи-інтернату імені С. Крушельницької. У ній опановував скрипку та альт, пізніше в консерваторії – класичну гітару. У різні роки повноцінно самовиражався як філармонійний артист, джазовий та поп-музикант, аранжувальник. Значний відрізок творчого життя Романа Недзельського пов'язаний із дружиною Оксаною Білозір.

При всьому тому наш герой устиг накопичити чималий досвід адміністративної роботи. Заслужений діяч мистецтв України, він побував у кріслі першого віце-президента Національної телерадіокомпанії України, голови журі Національного відбору «Євробачення», патрунував вітчизняну делегацію під час трьох успішних вояжів наших вокалістів на цей пісенний конкурс, очолював державне підприємство «Україна гастроляна». І ось тепер він – генеральний директор головного концертного майданчика країни, господар позбавленого й натяку на помпезність, начиненого музінструментами та аудіоальбомами кабінету.

64

Єдність протилежностей

– Романе Стефановичу, завжди цікавий цей іпостасей: митець (у вашому варіанті – музикант-віртуоз) і адміністратор із солідним послужним списком. Як уживаються в одній людині ці, здавалося б, антагоністичні ролі?

– Як керівник намагаюся бути об'єктивним стосовно всього, що відбувається, раціональним. Зайве не витрачаю енергію і кошти. Є російське слово «созидатель». Воно відповідає моїй сутності. У житті зустрічається багато руйнаторів. Знаєте, коли на людині костюм, вони не кажуть, що костюмчик гарно сидить, а помічають: штанці могли би бути довшими. Я, навпаки, намагаюся гострі кути згладжувати. Як керівникові мені йде на користь той тривалий час, що працюю в мистецтві, в шоу-бізнесі. Керувати – то теж мистецтво. Кажуть, якщо є талант, то він є в усьому.

Пригадую 1983–1985 роки – сплеск активності клубів творчої молоді, які працювали саме в напрямі шоу-бізнесу: «наганяли» повні стадіони народу на виступи «Веселых ребят», Лайми Вайкуле... А тим часом не так багато організаторів бралися просувати наших виконавців. І артисти самі до цього вдавалися. Ще тоді помаленьку займався менеджерською роботою,

продюсуванням. Був сам собі директор і музикант.

Отже, стосовно творчої іпостасі. Музикантом я є завжди, незалежно від будь-яких поворотів долі. Адже це не професія, а стан душі, вічна жага.

– Знаменно: ви прийшли в Палац «Україна» після доленосного для держави Майдану, коли головна сцена країни врешті, як ніколи, відповідає своїй назві.

– Моє завдання – зробити Палац українським не лише за назвою, а й за змістом. Вітчизняне наповнення репертуарного плану збільшилося в багато разів: 95 відсотків припадає на наш продукт.

Панує міф, що зарубіжні гастролери рентабельніші за українських виконавців. На жаль, радіо, телебачення вітчизняну музику транслюють неохоче: посилаються на нібито «неформат». А що таке, власне, формат? Хто його визначає? Люди, які це роблять, часто-густо не мають елементарної музичної освіти. Левову частку афіші Палацу «Україна» багато років поспіль займала російська музика. Це була експансія, національна стратегія Росії на території України. А вітчизняним артистам не було куди вклинитися. Приміром, я приходив до керівництва «України» з бажанням зробити творчий звіт Оксани Білозір. Це вже

коли вона мала звання народної, закінчила Дипломатичну академію, але ще не була нардепом. Тож адміністратор (а там працювали хороші професійні люди) відповідав: «У нас на рік наперед усе розписано». Відкривав календар і показував: тут може бути «віконечко», тут і тут. Тобто українські артисти були обмежені в праві обирати час виступу на своїй рідній сцені.

– Принизливо.

– Так, принизливо. Тож вертаючись до міфу стосовно більшої рентабельності заїжджих гастролерів, скажу: і раніше знав, і тепер ще більше переконаний, що це справді міф. Коли прийшов на посаду, одразу подивився річний план. Його склали 2013-го, ще до відомих подій. Життя змусило цей план коригувати. Кількість концертів у другому півріччі 2014 року була зменшена на 65 відсотків. Загалом із 220 планованих концертів торік провели 118 (для порівняння: 2013-го їх відбулося 222). А Палац працює на госпрозрахунок, жодної копійки з бюджету не бере. І це, уявіть собі, літо, мертвий сезон. Ми засукали рукави й працювали. Я обдзвонив наших артистів, зголосившись бути їхнім промоутером.

– Чи обіцяли їм якісь пільги?

– Пільги саме й полягають у тому, що беремося за організацію

концерту. Опікуємося артистами. Творчі люди, як діти. Їх треба брати за ручку й вести.

Таким чином уже стали реальністю концерти Тараса Чубая, Наталії Могилевської, Гарика Кричевського, творчий вечір Олександра Злотника, виступ скрипаля-віртуоза Василя Попадюка. Відбудуться концерти до ювілеїв Вадима Крищенка і Юрія

Рибчинського, чії мюзикли ми плануємо ставити, до Всесвітнього дня циган виступатиме Петро Чорний, уже заявлені сольники Павла Зіброва, Ірини Білик, Іво Бобула, того ж Василя Попадюка – на «біс», на прохання публіки. Крім того, вдалося домовитися з Героєм України Василем Івановичем Зінкевичем про те, що саме ми організуємо 50-річчя

його творчої діяльності й у травні він дасть у Палаці «Україна» два концерти! Наша діяльність націлена на те, щоб наповнити Палац «Україна» змістовним життям. І, звісно, самим вижити. Аби взимку опалювати приміщення. Спробуйте, батареї теплі. Є гаряча вода в кранику. Споруда освітлюється у вечірній час. Усе злагоджено працює.

Таланти й шанувальники

– Отже, українські виконавці є тепер репертуарним ядром «України». Тож можна говорити про поширення в глядацько-слухацькому середовищі патріотичних настроїв, і зокрема серед молоді, що становила вузький сегмент публіки Палацу. Як, на вашу думку, привернути увагу молодіжної аудиторії?

– Насправді дуже легко. Ось приклад. Коли півроку тому по цеглині вибудовували стратегію виживання й розбудови, саме і розглядали питання про зацікавлення молоді. У цьому контексті доречною стала підготовка до концерту на честь 10-річчя гурту «Авіатор». Ми здійснили грандіозну трансформацію залу, повністю змінили сценографію. Облаштували величезну фан-зону. Сконструювали декорації, які рухаються. Техніки було неміряно. Нам казали: таке можливо хіба що на концерті Леді Гаги. Виконавці на своєму ювілеї працювали наживо. Поруч зі мною сиділа Іра Білик і захоплено казала: «Я не вірю, що це Палац «Україна». Не вірю, що він може так змінитися за короткий час!».

– Чи побачить Палац найближчим часом артистів із далекого зарубіжжя?

– Організація концерту зазвичай підкріплена певним юридичним супроводом. Західний світ живе на гарантіях, перестраховках. Жодна компанія не береться страхувати тур у країну, де тривають воєнні дії. Але з їхнім закінченням – упевнений, з нашою переконливою перемогою! – закордонні зірки знову навідуватимуть своїх українських фанів. Хоча, до речі, у першому півріччі таки чекаємо на кілька знаних виконавців, як-от Алессандро Сафіна, Томас Андерс, «Смокі»... Запросили б іще багато кого, приміром, Шаде, Стінга, який нещодавно відзначив 60-річний ювілей... Принаймні, ми до цього готові технічно й морально.

– Серед російських виконавців є симпатки України, котрі через свої погляди піддаються гонінням тамтешньої влади. Їх у нашій столиці нині радо зустріли б.

– Ми ведемо переговори з Гребеншиковим, Земфірою, Арбеніною.

Намагаємося домовитися і з Макаревичем, але в «Машині часу» не всі підтримують його позицію. Я з великим задоволенням запросив би Валерія Леонтьєва...

– До речі, колишнього артиста Луганської, тобто тоді ще Ворошиловградської філармонії. Досі не знаю, на якому він боці барикад...

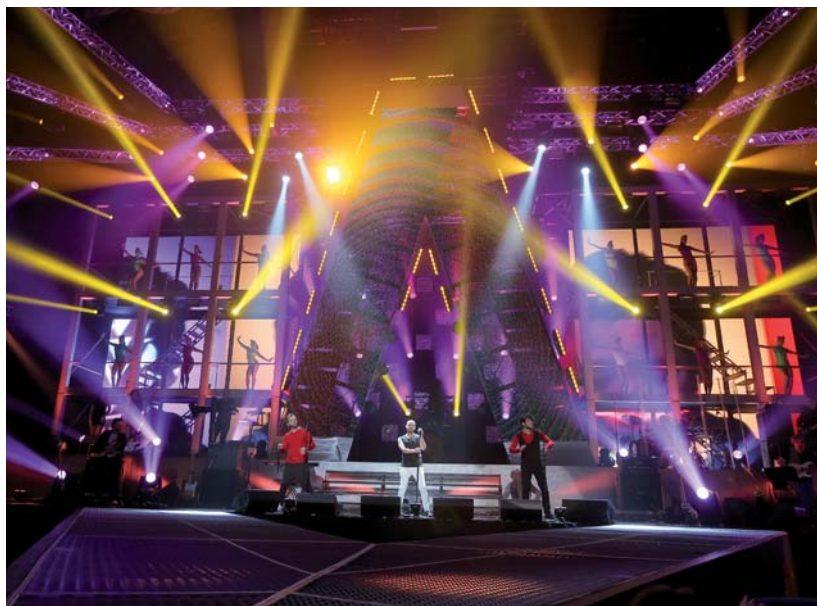
– Валерій Якович розумний, він є «мега». Так само, як і Алла Борисівна Пугачова (яку теж із задоволенням запросив би). Це – найвища каста мистецької еліти Росії, котра не лізе в брудні справи. Такі самодостатні особистості не потребують дешевих спекуляцій, аби прогнунитися перед «царем-батюшкою» і себе пропіарити.

– Колись були популярними творчі звіти областей. З одного боку, доволі анахронічна за формою практика. З другого – позитивна, єднальна за змістом, адже люди відчували на цих концертах земляцьке тепло, ширі раділи успіхам одне одного. Чи відроджуватимуться ці огляди?

– Коли є в суспільстві панівна ідеологія, воно згуртованіше. Коли країна без ідеології, суспільство є різношерстим. А отже, немає єдиної нації, народу. Лишень існують люди, котрі поділені за мовними, релігійними, територіальними

ознаками. Звітні концерти являли собою певний механізм ідеології. Кожен регіон України, будучи унікальним, показував свої здобутки в мистецтві. Аматори мали стимул шити костюми, готуватися, бо вони їхали на центральну сцену країни. Стежили, хто як виступив. Це було певне змагання. А де є змагання, конкуренція, там є прогрес, якість. Ті огляди містили великий позитив, стимул для розвитку сучасної народної культури. Взв'язав за їхнє проведення. Та, на жаль, нині це нереально, бо люди думають не про те, як виступити, а чим заправити автобус чи машину, щоб дістатися столиці.

Знаєте, від чого все залежить і на яке запитання я особисто хотів би почути відповідь? Коли держава повернеться обличчям до української культури? От як вона це зробить, можна буде заговорити і про звіти, і про інші такі ж корисні – для митців, глядачів і країни загалом – речі. Нещодавно Інтернет облетіла звістка, що екс-лідер гурту «Ляпіс Трубецької» Сергій Міхалок попросив права на постійне проживання в Україні й міністр культури відповів, що готовий забезпечити йому гарні умови для творчості та з радістю прийме половину російських рок-музикантів, якщо звернуться.

На концерті гурту «Авіатор»

Добре. Зрештою, ніхто не проти: люди підтримують Україну й через це відчують дискомфорт у себе на Батьківщині – отже, нехай приїздять і тут працюють. Але коли на решті оці гарні умови для творчості

забезпечать українським виконавцям, скільки їм ще чекати?..

– Населення збідніло, й між хлібом та квитком на видвище людина обирає хліб. Що скажете про цінову політику Палацу?

– Наші ціни не змінилися. У нас немає недоступних квитків на ті заходи, які організуємо. 400 гривень – то вже супердорогий VIP-квиток. Мінімальні цифри – 20, 40 гривень.

Спокійний погляд у завтрашній день

– Цього місяця культурна громадськість відзначає 110 років від дня народження видатного хореографа Павла Вірського. Мабуть, «Україна» не залишиться осторонь такої дати?

– 25 лютого, саме в день народження Павла Вірського, відбудеться великий концерт на його честь. Організацією повністю займається Мирослав Михайлович Вантух, котрий уже 35 років є художнім керівником Національного ансамблю танцю України імені П. Вірського. Запрошені відомі колективи, яким аплодували найпрестижніші зали світу.

– Які прогнози стосовно наповнення афіші 2015-го?

– Концертний календар поточного року весь розписаний. Орієнтуємося на 120 концертів, і ми їх проведемо. (До речі, вже навіть намітили план першої половини 2016-го).

Отже, що цікавого очікує на публіку Палацу «Україна» найближчим часом? На Малій сцені й далі раз на місяць відбуватиметься фестиваль «Джаз Коло», котрий незмінно збирає численних шанувальників жанру. На цій самій сцені й надалі гратимуть вистави ті театри, які орендують у нас приміщення за пільгову суму (це колективи, що не мають власного приміщення або приміщення яких на ремонті). Приміром, Театр на Подолі.

Сезон на великій сцені стартує 14 лютого. Нині її модернізуємо, лагодимо техніку, яка довго не працювала. У цьому місяці наша аудиторія отримає задоволення від концерту «Рок-симфонія»,

балету «Великий Гетсбі», згадуваного вище концерту на честь ювілею Павла Вірського. У березневій афіші з-поміж іншого – «Вечірній квартал», «Сухішвілі», Алессандро Сафіна, Томас Андерс, шансон'є Олексій Большой, «Смокі», Вахтанг Кікабідзе, «Людина року», Аль Бано, «Нотр-Дам де Парі», у квітневій – «Маски-шоу», творчий вечір Вадима Крищенко, Ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» під керівництвом Петра Князевича, Павло Зібров, Василь Попадюк, Ірина Білик, «РадіоБенд» Олександра Фокіна, Іво Бобул, «Мелодія двох сердець»... Ви тут бачите місце Лепсу, Газманову чи Валерії?

– Як на мене, ви нічого не втратили.

– Ми дуже спокійно і впевнено дивимось у завтрашній день. До того ж нині є свідками народження нової глядацької еліти, яка приходить на наших українських артистів. Вони стають затребуваними. І вже FM-станції беруть пісні наших виконавців у ротацию. І є телеканали, які рекламують цих артистів.

Хотів би звернутися до читачів – наших слухачів. Підтримуйте українських виконавців гривнею! Купуйте квитки на українське! Шануйте українське!

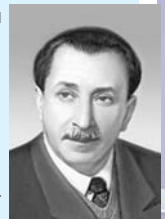
– Парламентський журнал «Віче» бажає Палацу «Україна» процвітання! Нехай збагачується новими й новими шанувальниками!

Вела розмови
Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Фото надано прес-службами
Палацу «Україна» та гурту «Авіатор».

Дати 25 ЛЮТОГО 1905

25 лютого виповнюється 110 років від дня народження Павла ВІРСЬКОГО

Фундатор Державного ансамблю народного танцю України, народний артист СРСР, лауреат престижних державних премій народився 25 лютого 1905 року в Одесі. Навчався в музично-драматичному училищі. Стажувався в Асафа Мессерера в Московському театральному технікумі. Танцював на сцені Одеського оперного театру.

Павло Павлович акцентував увагу громадськості на потребі створення професійної української народної хореографічної школи. А 1937 року дав життя Державному ансамблю народного танцю. Помер Вірський 5 липня 1975-го (похований на Байковому кладовищі). А за два роки створений ним ансамбль отримав ім'я свого засновника. Утім, ансамблем Вірського цей колектив називали з перших днів існування.

Музиканти не вмирають

2 лютого близько 8.20 в автомобільній аварії розбився на смерть лідер гурту «Скрябін» 46-річний Андрій Кузьменко.

Меланхолійна рокерська душа роками ширяла в піднебессі й, ось, сягнула неба. Інтернет на багато мільйонів голосів строчить рок-музиканту некрологи. Здається, співчуває цілий світ. Та як же не пасує образу «Кузьми» панегіричний тон!

Психоаналітики засвідчать: велика швидкість – ознака латентної суїцидальності, гра з життям, із якої не завжди виходиш переможцем. У випадку «Кузьми» в цій небезпечній грі прочитувався й такий зрозумілий для митця острах чогось не встигнути, недописати, недоспівати.

Його голос прийшов у наші домівки разом із першими пісненими фестивалями незалежної України. І не покинув нас навіть після трагедії. Залунав по-новому.

Музиканти не вмирають, адже невмиручі пісні, адже музика живе вічно.